

SEYFE GÖLÜ MÜ? SEYFE ÇÖLÜ MÜ?

OSMAN ERDEM
Doğa Araştırmaları Derneği Başkanı
56osmanerdem@gmail.com
Tel: 0 5339565110

DEVAMI İÇİN
TIKLA

Not: Bu sunu 2 Şubat 2020 Dünya Sulak Alanlar Günü nedeniyle Ankara TEMA temsilciliğinde sunulmuştur.

DOĞA ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ,

Türkiye'deki yaban hayatının doğal yaşam ortamlarında soyları tehdit ve tehlike altında olmaksızın varlıklarını sürdürebilmeleri için çalışan bir sivil toplum kuruluşudur.

ÖNCELİKLERİMİZ

- Eğitim ve kapasite geliştirme,
- Farkındalık yaratma ve kamuoyu oluşturma,
- Araştırma ve izleme,
- Yaygınlaştırılabilir örnek çalışmalar yapma ve yayma,
- Yasal altyapının güçlendirilmesi,

2002 yılından bu yana;

“ULUSAL SULAKALAN KOMİSYONU” üyesidir.

“TÜRKİYE ULUSAL KUŞ HALKALAMA PROGRAMI”nın kurucusu ve ortaklarından biridir.

Seyfe GÖLÜ'nden Seyfe ÇÖLÜ'ne GİDEN YOL

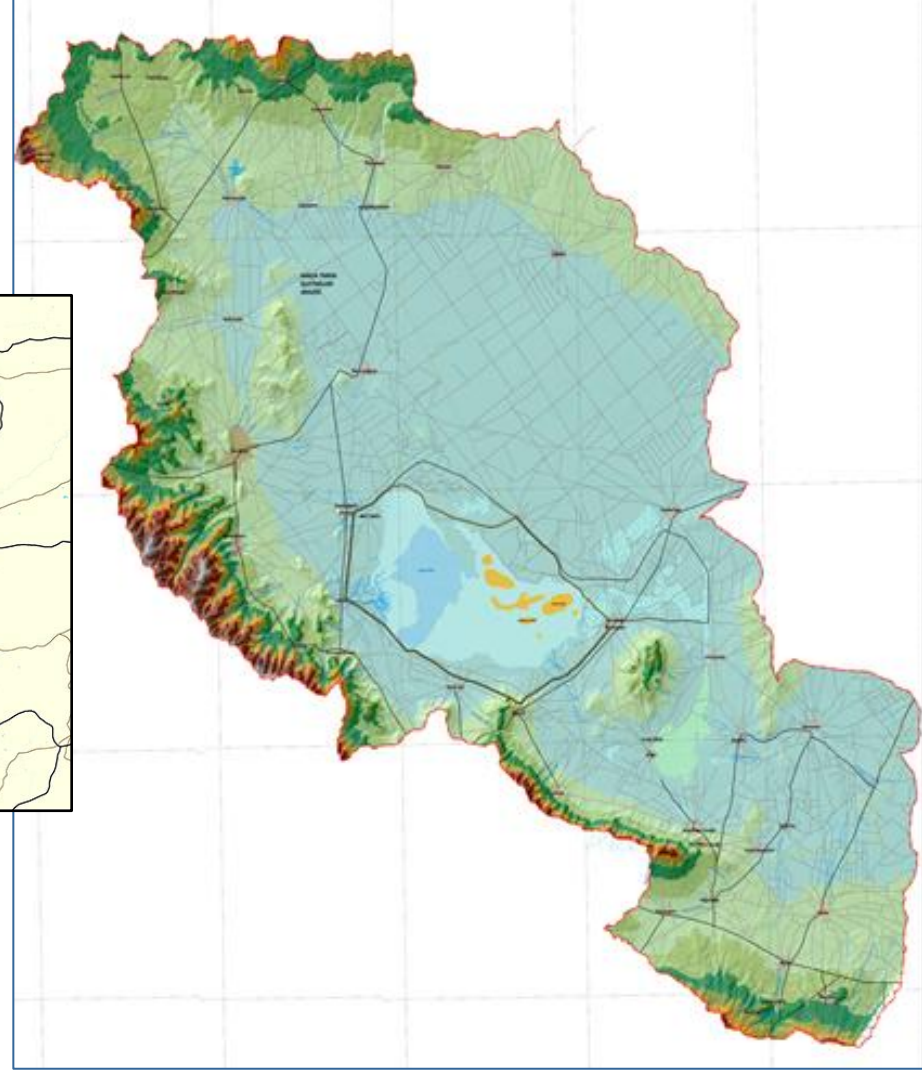

1990

2019

SEYFE GÖLÜ

İç Anadolu Bölgesi'nde, yer alan Kırşehir ilinin kuzeydoğusundaki tektonik kökenli çukurlukta oluşmuştur.

Kırşehir ili Mucur ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır.

Ankara'ya 220 km, Kırşehir'e ise 30 km mesafededir.

SEYFE GÖLÜ NEDEN ÖNEMLİ?

- **Önemli kuş alanı**
- **Önemli bitki alanı**
- **Uluslararası öneme sahip sulak alan**
- **Bölge binlerce yıllık yerleşim alanı, tarihi kültürel değerler bakımından önemli bir alan**

Seyfe Gölü, kurutulmadan önce ülkemizin en önemli sulak alanlarından biri özelliğini taşımaktaydı.

Göldeki en önemli canlı grubunu su kuşları oluşturmaktadır.

Besin maddelerince zengin tuzlu su gölü, tuzludan tatlıya doğru değişen nitelikteki bataklıklar ve sulak çayırliklar, geniş step alanları ve predatörlerden uzakta güvenli adalar değişik türden çok sayıda kuşa ideal yaşam alanları oluşturmuştur.

Kuş göç yolları üzerinde bulunması ve ülkemizin en önemli sulak alanlarından ikisine Tuz Gölü ve Sultan Sazlığı'na yakınlığı alanın kuş varlığı bakımından önemini artıran diğer hususlardır.

Bugüne kadar yapılan çalışmalarda Seyfe Gölü ve yakın çevresinde 231 kuş türü tespit edilmiştir.

Seyfe Gölü'ne ÖKA statüsü kazandıran kuş türleri

50 çift kaşıkcı

500 çift kılıçgaga

500 çift küçük sumru

Seyfe Gölü

Kızıldağ

2000 çift flamingo

Seyfe Gölü'ne ÖKA statüsü kazandıran diğer kuş türleri

Üreyen;

Macar ördeği (15 çift)

Mahmuzlu kızkuşu (10 çift)

Akdeniz martısı (500 çift)

Gülen sumru (500 çift)

Kışlayan;

Sakarca kazı (maks 7.200)

Angit (maks. 978)

Yapılan araştırmalarda, Seyfe Gölü yakın çevresinde 385 bitki türü tespit edilmiştir. 385 türden 52'si endemiktir.

IUCN kategorilerine göre yapılan değerlendirmede bunlardan 2 tür hassas, 1 tür ise tehlide yakın olarak sınıfladırılmıştır.

***Cyathobasis fruticulosa* (Onřerefe)**

Yarbařı, nemli alanlar (VU)

***Astragalus kırshehiricus* (Kırşehir geveni)**

Step (VU)

***Astragalus tokatensis* (Tokat geveni)**

Kayalık alanlar (NT)

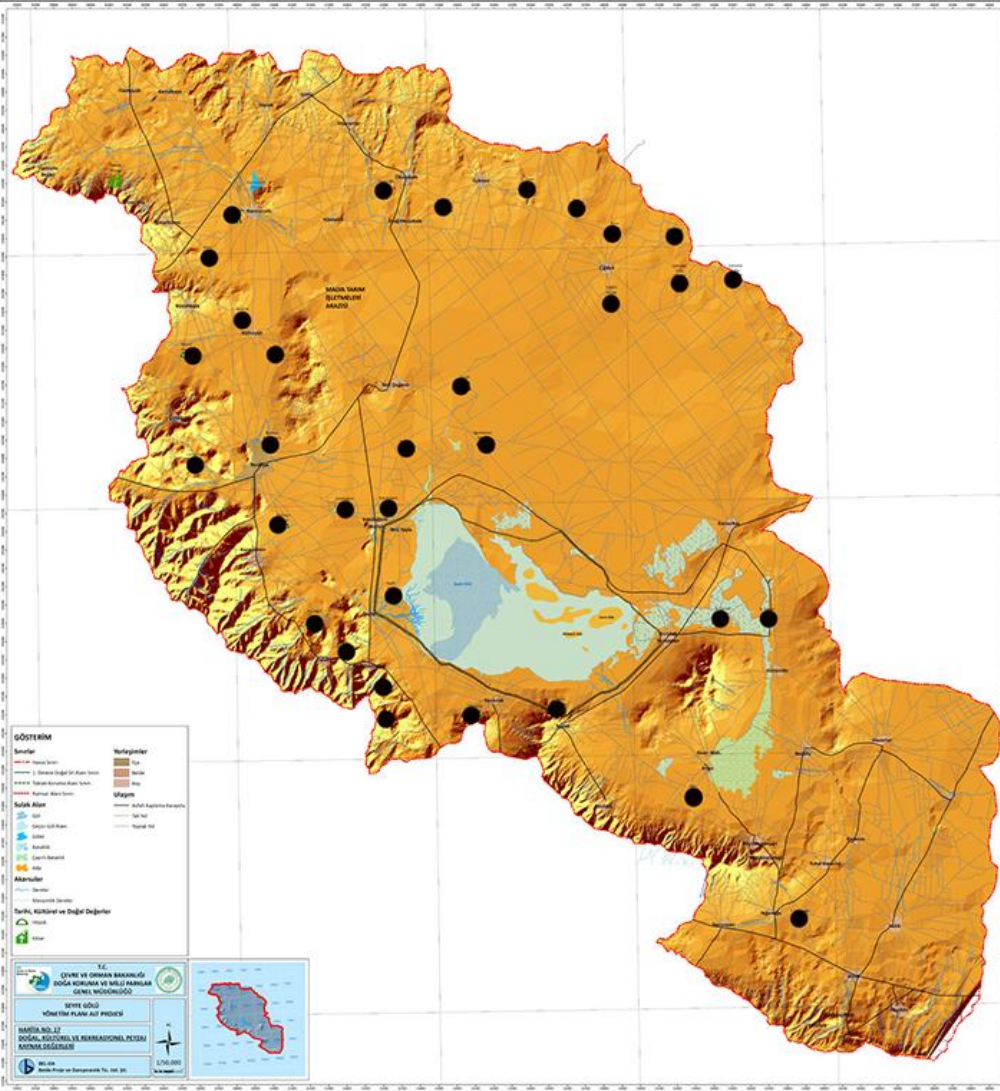

Tokat geveni

Onřererefe

Göl çevresinde 30'un üzerinde höyük bulunmaktadır.

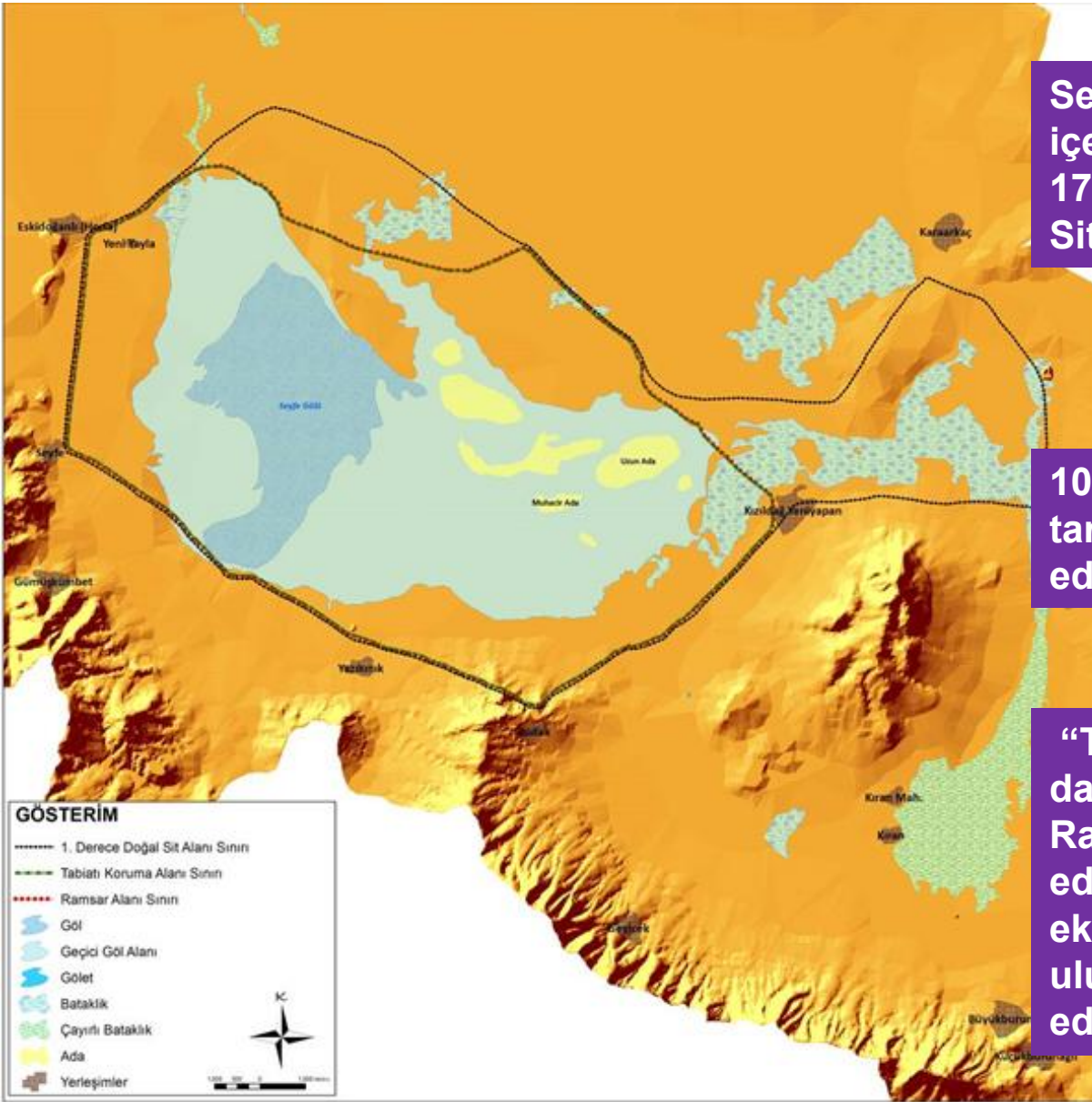
Seyfe köyü yakınlarındaki Kale höyük

Alandaki koruma statüleri

Seyfe Gölü'nü ve yakın çevresini içersine alan 23.585 ha. lık alan 17.08.1989 tarihinde "I. Derece Doğal Sit Alanı" ilan edilmiştir.

10.700 ha'lık alan 26.08.1990 tarihinde "Tabiatı Koruma Alanı" ilan edilmiştir.

"Tabiatı Koruma Alanı" sınırları dahilindeki alan 17.05.1994 tarihinde Ramsar Sözleşmesi listesine dahil edilerek alanın doğal yapısının ve ekolojik karakterinin korunması uluslararası düzeyde taahhüt edilmiştir.

Gölün beslenimi;

Gölün beslenimi, batı ve kuzeybatısındaki pınarlar, drenaj alanındaki yüzeysel akış ve göl alanına düşen yağışlarla olmaktadır. Gölü besleyen önemli pınarlar Seyfe, Horla ve Yenidoğanlı pınarlarıdır.

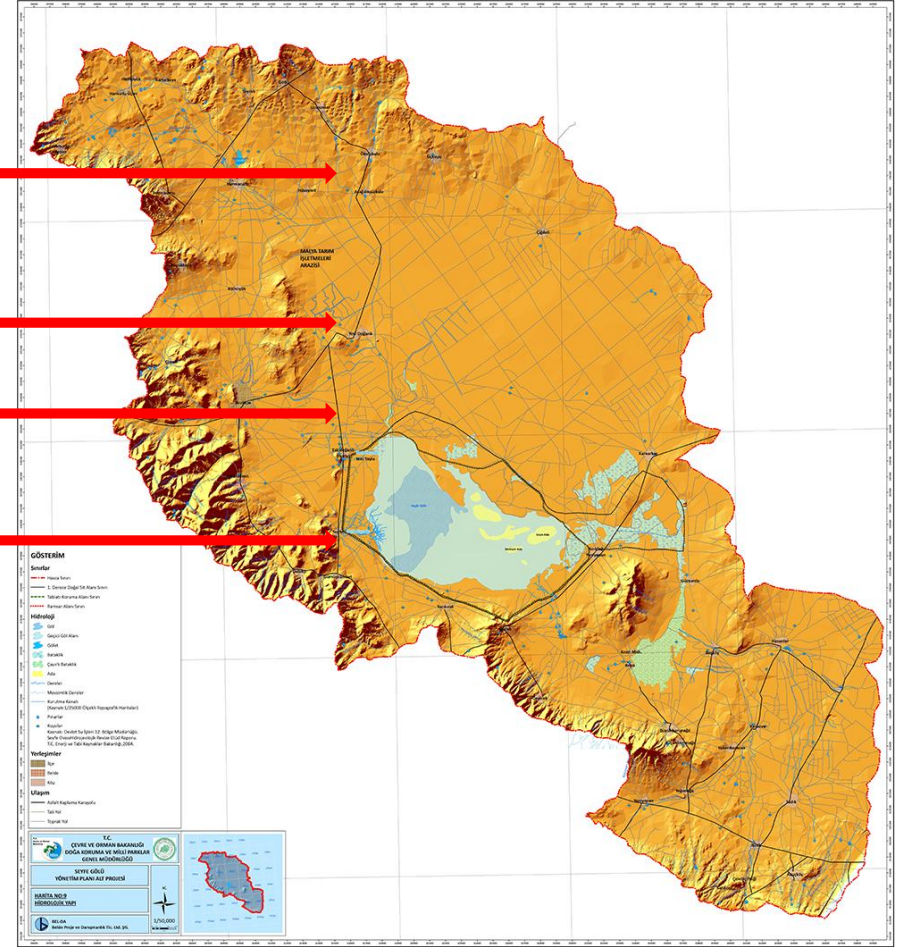
Yüzeysel akış ve göl alanına düşen yağışlar

Yenidoğanlı kaynağı (22 lt/s)

Horla kaynağı (60 lt/s)

Seyfe kaynağı (209 lt/s)

(Veriler DSI'nin 1979 yılında yaptığı ölçümlere aittir.)

Boşalımı;

Kapalı bir havzada yer aldığı için boşalımı sadece buharlaşma ile gerçekleşmektedir.

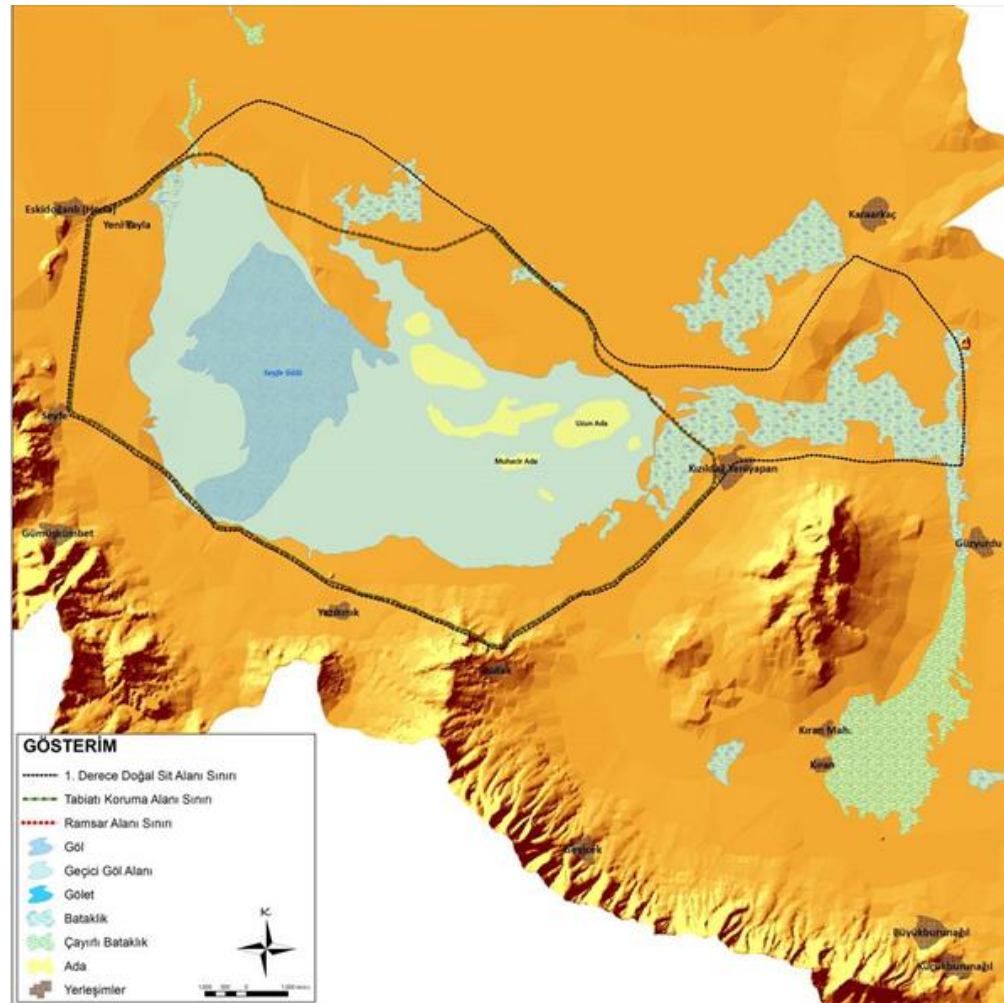
Orta Anadolu'daki pek çok sulak alan gibi (Tuz Gölü, Kulu Gölü, Bolluk Gölü, Tersakan Gölü, Sultan Sazlığı, Ereğli Sazlıkları) oldukça sığdır. Derinliği ortalama 100-130 cm'dir.

Seyfe Gölü ülkemizin en az yağış alan bölgelerinden birinde yer almaktadır. Kırşehir Meteoroloji İstasyonu yağış değerlerine göre alana düşen yıllık ortalama yağış miktarı 380 mm'dir.

Buna karşın buharlaşma oldukça yüksektir. Açık su yüzeyinden yılda buharlaşan su miktarı ortalama 1350 mm civarındadır.

Doğal durumunda iken yapılan ölçümlerden, nisan-mayıs aylarında ortalama göl derinliğinin 100-130 cm'ye ulaştığı, yaz sonunda ise buharlaşmanın etkisiyle 50-60 cm'ye kadar düştüğü belirlenmiştir.

Yaz sonunda ise yağışların azalması ve yüksek buharlaşma nedeniyle göl alanı daralmaktadır. Kalıcı göl aynasının yıllara göre değişmekle birlikte 1800-2300 hektar olduğu, geçici göl alanıyla birlikte ise 7500-8000 ha'a ulaştığı bilinmektedir.

SEYFE GÖLÜ NEDEN ÇÖL OLDU?

1- DSI projeleri

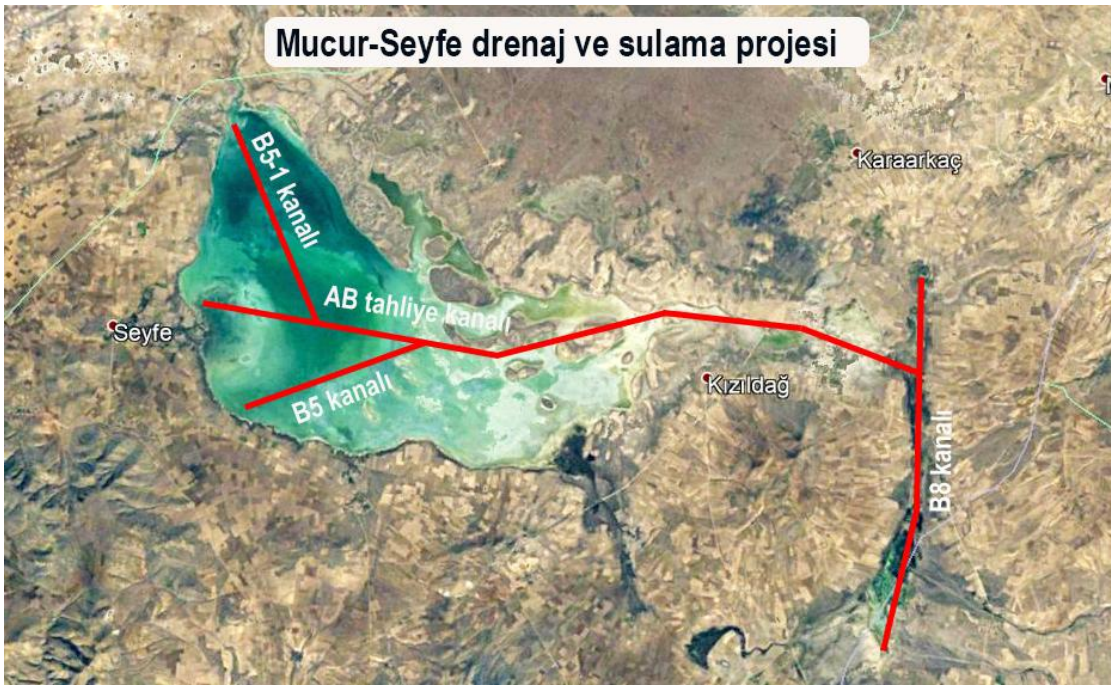
- Mucur-Seyfe drenaj ve sulama projesi
- Seyfe Gölü Ekoloji Koruma Projesi

2- İçme suyu projeleri

3- Tarımsal sulamalar

4. Yer altı suyunun aşırı kullanımı

Mucur-Seyfe drenaj ve sulama projesi

Mucur-Seyfe drenaj ve sulama projesi

1987 yılında yatırım programına sunulmuş, ancak Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğünce hazırlanan “Çevresel Etki Değerlendirme Raporu” sonuçlarına dayanılarak DPT tarafından uygulamasına izin verilmemiştir.

Seyfe Gölü Ekoloji Koruma Projesi

Çevresel Etki Değerlendirme Raporu doğrultusunda Mucur-Seyfe drenaj ve sulama projesi revize edilmiştir.

Buna göre B5 ve B5-1 kanalları iptal edilmiş, AB tahliye kanalı ise CD kanalı olarak isimlendirilerek daha kuzeye alınmıştır.

Proje bu haliyle 1990 yılında uygulamaya konmuştur.

Revize Mucur-Seyfe ekoloji koruma projesi

1997 yılında yapılan görüşmeler neticesinde B8 kanalının iptaline, CD kanalının göldeki suyu tahliye edemeyecek şekilde (en az 5 km) kuzeye çekilmesine, CD kanalı üzerine konacak 3 adet kapakla tahliye suyunun kontrol edilmesine ve gerektiğinde kanaldan göle su verilmesine karar verilir.

Ancak, kanalın doğu ucunda kanal güzergahı kuzeye çekilmez ve yine eski güzergah üzerinden geçirilir.

İçme suyu projeleri ve tarımsal sulamalar

Göle ilk müdahale 1970 yılında yapılmış, Seyfe kaynağının önüne yapılan bentle sular tutulmuş ve çevredeki tarım alanlarının sulanmasına verilmiştir.

1990'lı yıllara gelindiğinde Seyfe pınarlarından önce Gümüşkümbet köyüne sulama suyu alınmış, daha sonra Mucur'a ve diğer yerleşim yerlerine içme suyu alınmıştır. Son 15 yılda tüm Orta Anadolu'da olduğu üzere Seyfe-Mucur ovasında da ilgili kurumların da teşviki ve yönlendirmesi ile yasal veya yasa dışı yüzlerce kuyu açılmıştır.

Seyfe kaynağı

Horla kaynağı

Seyfe Gölü ulusal ve uluslararası mevzuatla koruma altına alınmış alanlardan biri olmasına rağmen, bilerek, isteyerek planlı bir şekilde kurutulmuştur.

Neticede ülkemizin en önemli sulak alanlarından biri yok edilmiş ve bölgenin su rejimi tüm canlı yaşamı tehdit edecek şekilde bozulmuştur.

Kurutulan alandaki topraklar hiçbir işe yaramadığı gibi binlerce yıldır göl alanında biriken tuz tabakası rüzgarlarla tarım alanlarına taşınarak yöre tarımını tehdit eder boyutlara ulaşmıştır.

Sazdan kuşlar havalandığı zaman gökyüzü kararırđı.

Kazın sesinden, turnanın sesinden kulağın tıkanırđı.

Kurbağalar öterdi. Hava açık olduğu zaman kurbağa bir başka öter. Yağmur yağacağı zaman başka öterdi.

Ama şimdi yağmur da yok, kurbağa da yok, camız da yok, öz de yok, göz de yok. Seyfe kurudu çöl oldu. Cennet oldu cehennem.

İrfan Gökbayrak, Seyfe Köyü eski muhtarı, 2006

205 çeşit kuşun ebelerinin, dedelerinin yurdu olan Seyfe Gölü, oldu Seyfe Çölü. Seyfe köyü de oldu bir harabe, hiçbir hayat kalmadı ne suyunda, ne de havasında.

Gökyüzünde kuşlar tespih gibiydi, flamingolar dizi diziymiş burada. Anadolu'nun mavi boncuğuydu Seyfe, artık yok. Hasan Ayaz-Emekli öğretmen, Seyfe Köyü-2006

1990 öncesi

Göl varken sanki Akdeniz iklimi vardı burada. Sonbaharda çiftçi yağmur yağacağını falan düşünmezdi. Toprağı sürer ekerdi. Yağmur yağmasa bile yemyeşil olurdu her taraf. Göle bakan dağların yamaçları çalılıktır. Kırşehir'in yamaçları öylemi? Bir tek çalı dahi bulamazsın. Gölün, bir Seyfe köyüne değil, bayırlarına da dağlarına da faydası vardı.

1961 yılında bir turizm derneği kurduk. Turizm Bakanlığında hala dosyalarımız durur. Fakat 61'den bugüne kadar, yılanın ağzında kurbağa gibi viraklayıp durdu, can çekti, Seyfe Köyü. Seyfe viraklayınca biraz daha ittiler, yılanın işini kolaylaştırdılar. Ölüme mahkum ettiler. Artık Seyfe yılanın midesinde, çaresiz. Çevre köylerdeki halkın çoğu şehre göçtü, Seyfe halkı göçmedi. Neden? Bu yeşillik yüzünden. Dedesinin gözyaşı var burada, ninesinin emeği var.

İç Anadolu'da pek ağaç dikmezler. Ama Seyfe'de başkadır ağaç sevdası, ebesi dedesi ilkbahar gelince evde çay içmez, koltuğunda fidan, başlar ağaç dikmeye. Bu köyün gençleri bunun için göçmedi, mekan kıldı burada. Belki su gelir diye! Hala da bekliyorlar, birisi çıkar da bir şeyler yapar diye.

Hasan Ayaz-Emekli öğretmen, Seyfe Köyü,2006

**Doğal değerlerimizin yok olmaması dileğiyle
İLGİ VE DİKKATİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM.**

OSMAN ERDEM
Doğa Araştırmaları Derneği Başkanı
osman.erdem@dogaarastirmalari.org
Tel: 0 312 419 82 87